

A saarvidéki munkás.

A napilapok taglalásaiból úgy érezzük, talán minden oldalról megvilágítás alá került a múlt vasárnap világeseménye: a saarvidéki szavazás. Értékeltek ennek európai és világszempontról való jelentőségét, megtárgyalták magyar szempontból való tanúságait is, szinte nem maradt a számunkra egy oldala sem a nagy horderejű, döntő jelentőségű eseménynek, amelyről olvasóinknak beszámolhatnánk a már olvasottság érzésének felkeltése nélkül.

Igy csak arra szorítokozunk, hogy a népszavazás eredményének olvasásakor lelkünkben feltörő első érzésekről számoljunk be. Amint az elhatározó cselekedetét, a mindent félrehárító akaratát olvastuk a tizenöt évig idegen rab-ságban tartott saarvidéki németeknek, önkéntelenül eszünkbe ötlött az a tény, hogy ennek a vidéknek túlnyomó része ipari munkással van benépesítve s így a döntés föltétlen azok kezében volt, akik bányászcsakánnyal és acéltkovácsoló pöröjjel keresik ott is sovány kenyerüket. Ezek pedig szegénységük, sok sok sanyargatásuk, az eléjük vetített jólétnek félre-söpprésével, elfeledésével, a vér, a testvérség parancsszavát követték és Németországra szavaztak.

Mi még nem tartunk ott, ahol német sorstársaink, mi talán még messze vagyunk attól, hogy az elszakított testvéreinket urnákhoz való járulásra szólíthassuk fel, de arra mindenesetre gondolhatunk, hogy ezt a szavazást itt bent, a csonkaország határain belül intő és biztató példának tekinthessük. Hányszor hallottuk a kételkedés szavát éppen a bányamunkásság nemzetközi szempontból való megbiz-

A névtelen levélíró.

Több fajtája van. Van olyan, ki embertársának egy valóban megtörtént, kisebb-nagyobb cselekményét, hatóság, hivatalfőnök, stb. tudomására hozza személyének felfedése nélkül. Van olyan, ki „fele”-barátságáról a hazugságok, rágal-mak arzenálját firkálja össze s azt nevének aldirása nélkül elküldi olyan címre, hol „fele”-barátságáról a gyanúsítás tulajdonját legjobban véli elhelyezni. Van aztán olyan, ki valamilyen pornografikus képhez, szöveghez jut s azt valakihez zárt borítékban, vagy nyitottan továbbítja, talán csak ötletszerűen s abban elégti ki züllött erkölcsi hajlamát, hogy magában elképzeli, miként is fogja az illető bosszankodva találgatni a pornográfia névtelen küldőjét.

Ilyen névtelen levélírók és küldők az emberiség minden korszakában találhatók, de sohasem úgy elburjánozva, mint a mostani időkben. A névtelen levélírás erkölcsi fogalmaink szerint mindig megvetett, aljas cselekménynek volt minősítve s tisztultabb erkölcsű idősza-kokban nem is fogott semmiképpen talajt. Az ilyen szennypapírnak a kályha tüze, vagy a papírhulladékossár volt mindenkor a temetője. Az utóbbi években azonban ez a „műfaj” is drosszát kapott. Kitermelte „első sorban a kenyértrigység, majd mindinkább az erkölcs és jellem dekadenciának egyik torzszülőtte: a gerinctelenség és a gyávaság. Ma már nemcsak sok a küldője a névtelen írások-

nak, de igen sok a hiteltadó elfogadója is s ez az utóbbi jelenség az elszomorított, mert ebből táplálkozik s dudva módjára burjánzik veszedelmesen a mások, az önértelme, tisztességes emberek életét, nyugalmát mérgező és sokszor halálba kergető aljas bitangok hada.

A trágárképek, vagy írások küldői a züllöttségnek, az elvetemültségnek „erkölcsi” bizonyítványát állítják ki magukról ilyen tettükkel, mely a jóízű s erkölcsű emberből mást nem is várt ki, mint mélyeséges megvetést a küldője iránt.

Azonban a „névtelen műfaj” ekkora elszaporodása, bármilyen alakjában is jelentkezik, a nemzet jövőjének szempontjából rendkívül veszedelmes. Veszedelmes abból az okból, mert elnémitja az egyenes szókimondást, az őszinte nyilatkozást, a szóbeli kritikát, melyek pedig a jellemzlárság és az egyenes gerinc alapjai. Ezek nélkül gyáva-pipógyák leszünk, kiket a hazájukból is maholnap ki lehet majd kergetni.

Védekezés ellene csak egy lehet: Névtelen levelet elolvasás nélkül megsemmisíteni, a névtelen levelek küldőjét, ha a véletlen folytán sikerült kinyomoznunk, teljes megvetéssel el kell távolítani. De ugyan-ezzel illetni azt az egyént is, aki névtelen levelekből merített adatok alapján embertársainak életét rövidebb-hosszabb időre elkeseríti, sőt sokszor jóvátehetetlenül tönkre teszi!

hatóságával kapcsolatban? Hányszor mutattak rá egyesek arra, hogy az ipari munkásságot az utolsó évtizedben való anyagi lecsuszása s az evvel kapcsolatos lelketlen agitáció teljességgel alkalmatlanná tette a magasabb lelkesítést kívánó nemzeti jelszavakhoz való ragaszkodásra s az ezért való áldozathozatalra! Ime a válasz: A munkásság élete csupa nyomorúság, csupa nélkülözés, de lelke, szíve gazdagabb sok sok nagytőkésnél. Talán nincs is mit védeni azon a bányáslámpán és csáká-

nyon kívül, amely a mindennapi szenvedésteli életét jelenti számára s amellyel sok fülbesugár szerint olyan mindegy, hogy melyik országban keresi meg a verejtéktől sós kenyerét, mégis kiállt egész mellet s harsogva éneklé a vér dalát.

Legyen vége a rágalmaszásoknak, a munkás ép úgy át van itatva faji mivoltával, mint a többi társadalmi réteg, amellyel egy nyelvet beszél, amellyel együtt alkot örömben, de megpróbáltatásban is egygyeforott nemzetet.

Példa és elégtétel ez a szavazás nekünk itthon Salgótarjánban is, akik annyiszor és annyiszor létünk hitet felfogásunk mellett, hogy a saarvidékhez teljesen hasonló ipari munkásság nem hagyott és nem fog cserbenhagyni minket a nemzet nagy kérdéseinek eldöntésénél.

De intő példa ez azoknak is, akik ott a Saar vidéken most vesereséget szenvedtek: a marthausi egységfront magyarországi és salgótarjáni képviselőinek. Mert nem kicsiny politikai játékok folynak most a nemzetközi és nemzeti élet porondján, hanem a nemzetek léte vagy nem léte az, amely körül a harcok hullámanak. Véga annak a világnak, amidőn a munkásság nyomorúságából politikai ambíciók létrái születhettek. A ma magyar munkássága is olyan mint amilyenek saarvidéki testvéreinek példája mutatja, józan, hű, áldozatra kész s szemét a ma nyomorúságainak tengerén túl a hólnap feltámadásának reménytelő világára veti.

Mi levontuk a tanúságot, előtünk a munkásság, ha lehet még nyert megbecsülésben és értékekben, de vonják le a sötétben kóborló gézók is s ha nem tudnak számolni az új idők és régi kötelemekek parancsához, ám távozzanak és ne zavarják a munkásság önmeg-ratalálásának nagyszerű munkáját.

Sz. I.

Trianon tükré.

Nem mi mondjuk, hanem Bazel.

még pedig Bazel városának nagy és elterjedt napilapja a „Basler Nachrichten”, amelynek magyarbarátságára általában nem igen lehet hivatkozni, „Magyarország és kedves szomszédai” c. cikkében az alábbiakat:

„Művet, de amikor látta, hogy eredmény nincs, áttért a Bozsó verseire. És csodák csodája... különben az nem is csoda, Szerelmes lett, emésztődött és fogott; régi ruhái úgy álltak rajta, mint amikor a kitergetett harisnyákba belefúj a szél és mikor Kisbozsó átadta neki hűtlen este a bekeretezett verset ezzel a bar-hosszu, de véges időt megjelölő szöveggel: „E pár sorban mi együtt élünk, mi a XIII. évf. 42. számának utolsó darabja is el nem korhad” s a kríksz-kraksz; Duci kipirult, még egy kilót fogyott és egy csókot adott érte Bozsónak.

Ella a város keleti szélén lakott, Kisbozsó egyszer mondta is neki:

— Te vagy a kelet csillaga!

Ella szép volt és másfel fejjel volt okosabb és magasabb, mint Bozsó és szerette a verseit boncolgatni, szövege-gatni s mindig megkérdezte... ugy-e Jóska ezt így érti, ugy-e, ez azt jelenti: Kedden a megalizált keretes verssel ment Jósának:

— Ugy-e, Jóska ezt így érti...

— Nem, Ella, én ezt így értem; s egy lapot húzott ki a zsebéből s át nyujtotta a leánynak.

A keret felett ez díszegett ott: „Ella, én e kis vers, Neked köszönöm, hogy vagyok és köszönöm Neked, hogy vagyok”.

Ella nagyot nézett, nagyon komoly lett, aztán a szíve szorította a verset, aztán másfel fejt hátra és egy csókot adott érte Bozsónak.

„A MUNKA” TÁRCAJA

Műzsák.

Írta: Kamarás Zoltán.

Bozsó Jósának hívták őt, bár mi csak így szólítottuk: Kisbozsó.

Ezt a nevet Lucustól kapta. Akkor, amikor Bozsó odavetette magát a mosolygó Lucus elé és bevallotta azt az érzést, amelynek addig 23 befejezett és 7 befejezetlen vers volt az eredménye s a meglepett Lucus megborzongva a szörnnyü öltétől, ami a leghűségesebb háziállat szemével rámeredő fiu ajkáról hörgött feléje s irtóztva és csodálkozva csak ennyit válaszolt:

— A Kisbozsó!

Bozsó t. i. alacsony volt és tintás-űveg alakú. De a lelke az friss volt és gyermetes. S e csapás után a toll tovább is ottmaradt a kezében, sőt megtermékenyült, sőt tanulmányozni kezdte a különböző izmusos költészeteket.

És kisbozsó így indult el a siker hegyoldalán.

De köztünk megmaradt Kisbozsónak. És hogy a lányok mit fedeztek fel rajta valami újat? Nem tudjuk. De fedeztek. Mert Jósának sikerei voltak. Csomagolópapírszínű haját változtatva simogatták s Lucusra csak úgy nézett Kisbozsó, ahogy a hét kilóra hizott fiúra büszke apa néz a fia bábaasszonyára; Kisbozsó a versei bábaasszonyára nézett Lucusban.

S ezek a versek jöttek, jöttek. A

helyilapban. A „Mi Kulturánkban,” S eleinte szépen látszott a sorok végén a faragás, mint a frissen hegyezett ceruzán így pl.:... máma, ... hiába, ... ajkadon, ... fájdalom, stb.

Oh, nem ez hatott a lányok idegeire. Nem! Hanem az „új” versek. Pl. Idézetem a multat „Mult.” „Mult” „mult”... „mult” „1526.- huszonhét és nyolc” „Il. Endre, Bánk bán, Gertrud és Tiboro” „Az arcom egyszer eipirult”... „mult”... „Mult”.

És még három versszak. Ejnye, ejnye Lucus, kit nevetél ki akkor. Ugy-e már bánod? Látod Lucus, látod!

És egy-egy ilyen vers, úgy csapott le a lányok — már az olvasott lányok szíveire, mint a moly a ruhára.

Berágja magát, hozzáhasonul, meghízik, kilyukasztja a ruháit, de a ruha nem bánja. Sőt hiszálja.

A molyt egykönnyen ki lehet ám füstölteni, naftalinozni, fly-toxozni. Idejekorán még a lyukat is el lehet tüntetni.

A szivekből ezeket az új versmolyokat is ki lehet füstölteni. Idejekorán begyógyulnak a sebek is.

Kisbozsónak nagyon tetszenek a saját versei. Különösen az a legutolsó, amelyik a „Mi Kulturánk” XIII. évfolyamának 42. száma első oldalának közepén szépen bekeretezve jelent meg. Fetrengtek a sorai az izzó szerelemtől, szinte csurgott a sorok között a vér és dobogott a papír. (Oh, hogy ráragad a stílusa, ha eszembe jut).

Irma a város déli végén lakott, Jóska egyszer mondta is neki:

— Te vagy a dél csillaga.

Déli csillag az egyik hódolója volt Kisbozsónak. A verseit kívágta és egy füzetbe ragasztotta. Bár sokszor mentette magát, hogy Bozsóban csak a költőt szereti, de hát nem egykutyta az. Ha a költő vállalja borul, Kisbozsó érzi, ha... és így tovább.

Vasárnap este beállított hozzá Kisbozsó. Egy óráig volt ott s egy óra előtt öt perccel a felszított hangulatban kifakadt Irma.

— Mondja Jóska, miért nem dedikálja nekem egyik megjelent versét, ha úgy... hisz... hisz, az sokkal kedvesebb lenne nekem.

S Kisbozsó kibuzott egy lapot a zsebéből, mosolyogva, fölényesen és ön-elégülten és átadta Irmának.

S a legujabb, a bekeretezett valamócsimborászó felett fekete tintával ott döcögtek a Bozsó sorai: „Neked írtam Irma, aki a véreben keringsz”, s egy kríksz-kraksz az volt a neve: Bozsó.

Irma nem értette, hát egy könnyű buggyant a szemébe és egy csókot adott érte Bozsónak.

Duci viszont az északi végén lakott a városnak, Jóska egyszer mondta is neki:

— Te vagy az észak csillaga!

Bár Duci egyáltalán nem hasonlított csillaghoz, annál inkább illett a névéhez; pedig valamikor négyszer olvasta el az „En módszerem” című karcolt

„Magyar-oly sok szó, esik Magyarországól és ha a népszövetségi tárgyalásokról olvasunk, az a benyomásunk, mintha Magyarország Európának az a rossz fia volna, aki ismétellen csak arra törekszik, hogy Európa államainak harmonikus együttélését megzavarja. Már ez a körülmény is azt a gyanút kelti, hogy ennek valahol mélyebben fekvő okát keressünk...

Ha valaki komolyan tanulmányozta a viszonyokat Magyarországon, mély benyomást kell, hogy keltsen benne az a hatás, amellyel a trianoni béke még ma is ugyszólván minden egyes magyar legszemélyesebb életviszonyaira kihat. Alig van oly család, amelynek körében ne lehetne hallani, hogy: „A mi hazánk Erdély volt, amelyet elvesztettünk”, vagy: „szülőim a Felvidéken éltek és csak egész rövid időre szabad őket meglátogatnunk”, vagy: „Birtokunk volt Jugoszláviában, jövedelmét azonban nem élvezhetjük, mert vagy a határ innenső részén lakunk, vagy azért, mert minden magyar kézben levő birtokot a legsúlyosabb adóteher nyom”.

Mi is történt tulajdonképpen a Dunánálgyében? 1914-ben itt egy oly állam él, amely 1018 év óta állandóan mint politikai egység szerepelt és életét a törökök 150 éves uralma, majd a Habsburg uralom megzavarta ugyan, amely azonban e borzalmas megrázkódtatások ellenére is, úgy mint Lengyelország, — önálló nemzeti létét mégis fenntartotta. Ennek az országnak földrajzi és gazdasági szempontból valóságos ideális egységű szerkezete volt. Rendkívül termékeny belső alföldjét hegyek vették körül, földjét számos nagy folyó öntözté. E folyókön jutott tulajdonképpen a hegyek lája az Alföldre és a tutajosok ennek ellenértéként az Alföld termését vitték, magukat hegyek közé.

Ez az egy példa is kellően bizonyítja a területek mélyen gyökerező összefüggését. Más területek is csatlakoztak, így Fiume, a magyar Adria partján az egész lakosság áldozatkész hozzájárulásával kiépített tengeri kikötő, amelyet közvetlen vasúti vonal kötött össze Budapesttel, amelyen a fővárosból 12 óra alatt elérhető volt a tenger és biztosítva volt a világhatalomba való bekapcsolódás.

Ebben a természetből gazdasági szempontból egységessé teremtett államban a nemzetiségi viszonyok elég bonyolultak voltak. 1914-ben Magyarország 20 millió lakosa közül kb. 11 millió magyar volt, a többiek tótok, románok, horvátok, szerbek, németek... Mi történt itt 1919-ben? Az 1001 évtől 1914-ig integer Magyarországtól elvették területének nem kevesebb, mint háromötöd részét és ebből „kedves szomszédjai”-nak: a cseheknek, románoknak, szerbeknek egy egy harmadrészt juttatva, sőt még az osztrákoknak is adva belőle, — utóbbiaknak hó-

lens-volens, de nagyon bölcsen, hogy a két testvérnép között is legyen ellentét, — szétosztotta. Abból a 11 millió lakosból, amely a szomszédok uralma alá került, még mindig maradt kb. 3 millió magyar. Magyarország már a legrégebbi idők-től kezdve királyság volt. Ezzel függött össze, hogy lakosságának kulturált rétegei, a földbirtokosok, papok és tanítók a X. századtól kezdődően egészen a határokig szerteszórtan éltek. Különösen az abban az időben kevésbé lakott hegyvidékeken a kulturált réteg legnagyobb részét magyar volt, amely mellett a németekről sem szabad megfeledkeznünk. Most hirtelen idegen uralom alá került sok millió magyar. A vasutvonalak elvannak vágva, a tutajosok eltűntek, sóját már nem kapja saját hegyeiből, a vasat

is külföldről kell behoznia, a husz millió lakosságu ország fejlett iparának sem nyersanyaga, sem fogyasztó területe nincs. A kedves szomszéd Kanadából vásárolja buzáját, ahelyett, hogy a magyar Alföld parasztjától venné gabonáját és száz más ilyen példát ismer mindenki Magyarországon...

E terület gazdasági és kulturális szétszakítottóságának további megmaradása sohasem juthat nyugvópontoz, így sokkal bölcsőbb volna, ha a kedves szomszédok végül is megegyeznének abban, hogyan kellene saját érdekeik megóvása mellett ezt a jogtalanságot ismét jóvátenni. Az idevezető ut egyáltalában nem látszik elérhetőnek, kétségkívül azonban oly gondolkodásmódra van szükség, amely nem áligazságokon nyugszik.

Fayl Frigyes kiállítása.

Fayl Frigyes rajztanár, festőművész kedves meglepetéssel szolgált karácsonyra városunk művészetkedvelő közönségének. Kollektív kiállítás keretében mutatta be művészetének hét-nyolc évet felölelő termését, melyekből a régebbieket legnagyobb részt magántulajdonokból hozta a nagyközönség elé.

A bányatelepi elemi iskola egyik hatalmas termében találkoztam a művész-szel, amint művei között, mint anya gyermekei között sétálgatott le s fel. Amint nézegette egyik-másik dolgot, rögtön megértettem azok keletkezésének lényegét. Ha ily rajongó szeretettel tud bennük gyönyörködni, mily nagy lehet az a szeretet, amellyel életre hívta azokat. Mert így dolgozni mesterségszerűen nem lehet, minden egyes darab egy rész a lelkéből, melyet megihletett a természet csodálatos fensége s kényszerítette, hogy annak istenadotta tehetségevel színnel és formával adjon kifejezést.

A kiállítási teremben meglepett a nálunk eddig még sajnos nem igen tapasztalt rendezés. Csak éppen a felső világítás hiányzott ahhoz, hogy a látogató ne valami kiállítási csarnokban érezze magát.

De nézzünk szét a kiállított művek között. Amit láttunk, arról mind beszámolni egy kissé túlhaladná e cikk kere-

tét, így hát csak a szépek szebbéinél álljunk meg egy kicsit. Egy témájában egészen rendkívüli kép ragadja meg figyelmünket. Száraz bogáncs, zuzmára, a bogáncson kifeszített pókháló és semmi más. Azonban amit ezzel a kevéssel mond, az aztán annál több. Szinte el sem hinnék, hogy pasztellel így lehet dolgozni, ha nem tudnánk, hogy a művész a pasztellnek ma országos viszonylatban is egyik leghivatottabb kezelője. Végtelenül finom, mondhatnánk akadémikus rajz, a természetnek legbecsületesebb megfigyelése, az egész azonban mind formában, mind színben a legtökéletesebben összehangolva. A kiállítás egyik legszebb darabja. Hozzá hasonló úgy elgondolásban, mint kvalitásban egy napraforgó-kóró, amint az aljgázból kiáll s lehajtott dércsipe tányérjával mintegy az elmuláson elmélkedik. A tél fonséges szépségeiben egész sereg képén gyönyörködhetünk. — A köd — bár nem mondható tulságosan szimpatikus dolognak — a művész képein épepséggel olyan hangulatosak, olyan szépek, hogy kedvéért hajlandó az ember a valóságban is olyannak látni. Most egy másik kép előtt álljunk meg. A nőg-rádi ósz csodálatosan színpompás domboldala, alatta a messzeségbe tűnő út, mellette telegráfóznák, a drótkon gyülekeznek a messzi utra készülő fecskék s az egészre ráborul egy olyan csodálatosan szép kora őszi égbolt, melyhez hasonlólt csak a Szinyei-Merse „Pacsirtáján” láttam. Ma is irigylem a boldog tulajdonosát.

Nehéz volna még a legszebbeket is felsorolni, azonban újra meg kell állnunk Mikszáth figurái „Petróczy szabó”, „Ficsik suszter” és „Prakovszky, a süket kovács” című képek előtt. Kitűnően megválasztott figurák, talán Mikszáth is így valahogy képzelte el őket.

Ismét új témával találkozunk. Kazári parasztemenyecskék az ő gyönyörű gyöngyös pártájukkal s színpompás viseletükkel. Nehéz volna közülük a választás. Igaz örömmel üdvözljük a művészt, hogy ezt a specialitásunkat, mint festői témát felfedezte, mert a festői lehetőségeknek olyan kincses tárházára bukkantott, amit mindenképpen hálásan értékelhet. Hogy a közönség milyen tetszésével találkozott ez a téma, mi sem bizonyítja jobban, minthogy mindegyik gazdát talált.

Összegezve a kiállítás anyagát, büszkeséggel tölt el bennünket, hogy városunk művészi kulturáját ilyen értékek reprezentálják. Nagyon szeretnénk, ha különösen most, amikor a nagyközönséget napról-napra ugyszólván elárasztják a művészeti alkotásnak nevezett borzalmakkal, kiállítások gyakrabbi rendezésével lehetővé tenné, hogy a nagyközönség megismerje a százszázalékos művészetet, abban gyönyörűségét találja, izlése fejlődjék s ezáltal elérhető legyen a közönséget immunissá tenni az ügynökök által drágapénzen nyakába varrott, sokszor bizony hitvány vásári portékká ellen.

Kimpián Aladár.

Hirek és különfélek

Eljegyzés. Barthos Tamás vendéglős leányát, Emmikét eljegyezte Pogács István, a Salgótarján és Vidéke „Török-vés” Hangya fogy. és ért. szövetkezet fő-üzlet vezetője.

Halálozás. Özv. Kovács Gézáné, sz. nemes Tajthy Katalin Balassagyarmaton 71 éves korában meghalt. A megboldogultban Küllő Gizike és Margitka nagynénjüket, illetve második édesanyjukat gyászolják.

Köszönetnyilvánítás.

A Munka legutóbbi számában megjelent karácsonyi inszegenyhitő tevékenység beszámolóját az alábbi köszönettel tartom szükségesnek kiegészíteni:

A Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetsége salgótarjáni osztályának nevében hálás köszönetet mondok minden kedves asszonytestvéremnek, aki a szegények karácsonyi felruházási akciója ruhavarrásában és szabásában annyi megértéssel, áldozatkészséggel és jó szívvvel vett részt.

A köszönetem elsősorban Zolnay Ferencné, a MANSz jótékonyági szakosztálya vezetőjének szól, aki az egész nagyszabású varrási és szabási akciót elejétől végig hozzáértéssel és lelkiismeretes ügybuzgalommal vezette.

A jó Isten áldása legyen a jól végzett munkán!

Salgótarján, 1935. január 17.

Dr. Förster Kálmáné
a MANSz elnöke.

Az Országos Frontharcos Szövetség salgótarjáni Főosztályának estélye. Nagy rendezői gárda dolgozik már hetek óta a február 2-án tartandó „Frontharcos estély” érdekében, mely úgy műsorának változatosságával, valamint az országosan ismert kiváló művészek fellépésével előre is biztosítja a sikert. Raffay Erzsébet a Magyar Színház tagja, magyar dalokat énekel, Vályi Nagy Géza a Petőfi társaság tagja, verseit olvassa fel, Piliczár Baba táncművész, klasszikus és magyar táncokkal lép fel. A szeszámokat a bányazenekar látja el. A műsor után tánc reggelig a bányazenekar és kiváló cigányzenekar muzsikája mellett. Mindenütt nagy az érdeklődés az estély iránt, melynek meghívói a napokban kerülnek ki a szorgos rendezői gárda gondos műhelyéből. Részletes műsorról következő számunkban szolgálunk és reméljük, hogy a Frontharcosok fényes estélyén mindenki részt fog venni.

A Salgótarjáni Acélgyári Tiszti Kaszinó február 9-én tartja évi rendes közgyűlését. A közgyűlést követően táncmulatság lesz.

Ma január 19-én szombaton

este fél 9 órakor kezdődik a Szent Erzsébet Nőegylet műsoros, tánc-csal egybekötött teaestje a Kath. Kőr nagytermében. Belépő teafejy 1 P, családfejy 3 személyre 2 P.

Kereskedelmi végzett intelligens leány, gép- és gyorsírást is tud, bármilyen állást vállal.

A Katolikus Népszövetség Salgótarjáni és Környéki Szervezete 1935. évi január hó 13-án, a katolikus kőr nagytermében táncsal egybekötött műsoros előadást tartott. Előadás előtt dr. Vilmon Gyula világi elnök szép szavakkal adott abbéli örömeinek kifejezést, hogy immár milyen szépen terelbevesedik a katolikus népszövetségnek itt elhittett mustármagja és megköszönte a kazári katolikus népszövetségi csoportnak azt az áldozatot, melyet azzal nyújtott nekünk, hogy télnek idején eljöttek minket szórakoztatni. Felelősköztette, hogy a salgótarjáni csoport is nagy lelkesedéssel tett tanúságot, amikor egy rövid hét alatt felrúzta a várost annyira, hogy a kath. kőr nagyterme teljesen megtelt. Ezuttal köszönetet mond az elnökség minden jelenlevőnek a megjelenésért, köszönetet mond a kazári tagoknak a sok nevetésért és köszönetet mond végre minden salgótarjáni vezetőnek azért a munkáért, amelyet kifejtettek.

Elnökség.

1. Észak, Kelet és Dél ebben a városban nem voltak olyan messze egymástól:

2. A lányok nyelve itt is csak olyan volt, mint másutt:

Tebát három hét múlva a három lány összeült, tan csokni.

— Nyiltan megmondjuk neki, hogy szemtelen volt, visszaélt azzal, hogy mi olvassuk a verseit s fölényesen otthagytuk — mondta Elly.

— Nem, nem, ne ilyen csunya — szuszogta Duci — ki ki mondja meg neki egyedül, amit akar, hisz ő mégis csak okozott nekünk boldog perceket és hogy így csinált, hát ő költő, az ő szíve más, az ő szíve az nagy és... — berekedt Duci és magában arra gondolt, hogy a másik két lány most biztosan szakít és marad ő egyedül, óh micsoda gondolat, egyedül ő, abban a nagy szívbén.

Hosszas tervezés után elfogadták az Irma tervét. Vidáman intézik el a dolgot, azaz úgy fogják mutatni. Irma ír neki, hogy szombat délután várja őt a parkban a régi kastély romjai mellett s nem Irma fogja várni, hanem mindhárman, az újságokkal s nevetve mondják meg neki a magukét.

És szombaton ott lapultak egy pad mögött a bokorhoz. Úgy tervezték, hogy csak az utolsó pillanatban lépnek elő. Topogtak és lesték az utat. Elly azt tervezte, hogy figyelni fog nagyon, hogy milyen hatások születnek majd itt, ő analízálni fog, boncolni, érzéseket; Irma új és új csipős mondatokat szerkesztett, mert az előbbi mindig elfelejtette; Duci

pedig azt érezte, hogy ő áruló, mert ő szereti Bozsót, a költőt, óh, örökké, amíg minden papir el nem korhad.

Irén vette őt észre. Az újságok összegyűrődtek a szorító markocskáiban... de mit akar Jóskaival az a lány... na, szegény fiu, milyen ijedten les körül, biztosan nem tudja lerázni... de minek vezetí erre... a három lány sápadozik s Elly valamit dünyög magában... észak... kelet... dél... a két lány rámered, csak nem, nem, nem nyugat? és ők ketten jönnek.

Nem, nem nyugat gondolja Irma, hisz ennyire mégsem szemtelen; nem nyugat, gondolja Elly, ez lelkileg nem magyarázható, nem nyugat, gondolja Duci, hisz én szeretem őt! És ők ketten jönnek.

S leülnek a bokor előtt a padra. Négy-öt lépésre tőlük, aztán Jóska pislogva körülnéz, zsebébe nyul, valamit átad a lánynak, aztán lehet látni a kibontott újságot; egy vers fekete kerete fölött írva is van valami, a lány azt olvassa, talán már tizszer is elolvasta, aztán a fiu felé fordul s egy csókot nyújt neki érte.

A három lány sápadtan, megborzongva, irtózva és csodálkozva egyszerre sziszegi:

— A Kisbozsó!

A „Taru” Szövetségbe tömörült salgótarjáni „Taru” Bajtársi Törzs február 9-én este fél 9 órakor tartja a Róm. Kath. Olvasókörben avató díszelőadást.

Óh jaj, megírták Salgótarján monográfiáját.

„Megírták” Nógrád és Hont vármegyék monográfiáját, jó részben ismeretlenekkel... .

Megírták a szűkebb hazájára vonatkozó történelmi és egyéb ismeretek után szomjazó közönség végtelen szomorúságára s bosszúságára. Megírták egyszerűen és banálisan, ahogyan csak egy árverési hirdetőnyel lehet megírni. Monográfia! Amolyan vasárnap délután megfirkantott iskolai dolgozatok, kicsit innen-onnan „kivett” gyűjteménye, irodalom és tudomány nélkül (egy két cikknek tisztelet!), főként történelem nélkül. Nincs egyetlen új, eddig a nagyközönség előtt ismeretlen történelmi adat az 1910 előtti időről, épen úgy, mint az utána, következőről sem. Azt lehet mondani, hogy kevesebb van e monográfiában mint az 1911-ben megjelent Borovszky-féle monográfiában.

Az előszóban azt olvassuk, hogy: „... ha majd az igazság győzedelmeskedett, nem lesz érdektelen a mai egyelőre egyesített vármegyék viszonyainak, helyzetének ismerete...”. Nos ezek után keressük az egyesített vármegyék helyzetének, viszonyainak beigért ismertetését. Hasztalan keressük azonban a megcsontítás következtében beállott nagymértékű változások rajzát, melyek mezőgazdasági, ipari, kereskedelmi stb. vonatkozásokban tárgyalnák a csonkított megyék sorsát. Nincs szó a könyvben arról, hogy milyen nagymértékű elváltozások következtek be a háborút végigszelődött, az összeomlás, forradalom, cseh megszállás szenvedéseit, a kommün, román megszállás szenvedéseit, az ellenforradalom izgalmas napjait, az infláció s a szanálás hullámvégeit átélő vármegyék életében; gazdasági, politikai, társadalmi, vallás-erkölcsei, kulturális s egyéb vonatkozásokban. Hasztalan keressük a „mű”-ben a vármegyék gazdasági történelmét, változásuk, fejlődésük sokféle vonatkozású tárgyalását. De ahogy hiányzik a vármegyék szellemi életét, kulturális, művészeti életét tárgyaló méltatás, úgy kimaradt a vármegyék kallódó néprajzi kincseinek leírása, a népélet ismertetése is.

De ahogy adós marad a „mű” a vármegyék magyar uralom alatt maradt részeinek fenti vonatkozásban való ismertetésével, úgy nem emlékezik meg egy szóval sem a megcsontított vármegyék cseh megszállás alá került részeinek sorsáról sem. Nincs egyetlen szava az elszakított részekről, még általánosságban sem. Pedig egy ma megírt, magyar kiadású monográfiának feltétlenül meg kell emlékezni — legalább általánosan — az elszakított részek sorsáról, változott életviszonyáról, törekvéseiről... Ez a része lenne a legérdekesebb fejezete annak a monográfiának mely a megszállás alatti Losoncon, Fülekről, Ipolyságról a bányavárosokról s azokról a magyar falukról beszélne, melyek egyikében ma is minden erőszak ellenére Szent István napját megünnepelték kántor és pap nélkül. Vagy arról a faluról, ahol az a Szentkoronát viselő Szűz van ma is az oltárkép n. Érdekelne volna bizony, hogy az elszakított részek nógrádi, honti falvainak népe, hogy találta meg a boldogulás útját s marad-e még ott magyarnak valami. Mennyire kellett volna ez a számbavétel.

De ha már ezt nem tette a monográfia bizottság, ha nem volt módja s lelkesezése hozzá, legalább ismerteté a megmaradt részeket.

„Történelmi dokumentummal” fog szolgálni — véli szerénytelenül a szerkesztő... Isten menten minket ilyen dokumentumoktól. (Szerencsére mindenki tudja, hogy ez a mű inkább a desztillált tudománytalan „üzlet” mindent felfalni, kihasználni kész dokumentuma) Olyan se hus, se hal, se nem szépirodalom, se nem tudomány. Mikor az ember átnézi e művet, valami olyan féltétlén érez, mintha egy felfújott papírszemetet lát valaki elpukkantott volna a fején.

El kell szörnyedni! És ez a vállalkozás hivatalos ajánló sorokat kapott!

Belemerülve a „mű”-be, egymás után ütődnek fel a bántó hiányosságok, felszínességek, tele téves összekapodott, hevenyészett adatokkal, minden rendszertől. Mindjárt szembetűnik, hogy Salgótarjánról alig van mondánivalója, míg Balassagyarmatról valami 14 lapon beszél egy csomó fényképpel. Annak múltjáról, csehkiérvéséről, egyházi életéről, is-

kolairól, közkórházáról, államrendőrségéről, sajtójáról, cserkészetről. Salgótarján monográfiáját nem kapjuk meg. Aká e „mű”-ből akarna megismerni a fejlődés az utóbbi időben nagyon is változatos eseményeket átélő város múltját s jelenét, az csalódnai fog. Hasonló mostoha sors jut az országos viszonylatokban is jelentős történelmi szerepet játszó Szécsénynek. Teljesen negligálva vannak a sok vihart látott vármegyék ma már romokban heverő, de minden porcikájukban történelmet lehező várromok is. A községek ismertetése nem egységes. Néhol azt is megtudjuk, hogy hogy hívják a papot, a jegyzőt, kántort, közgyámot, (kár, hogy a halottkém nincs megnevezve) máshol alig van valami a község mai életéről. Legfeljebb lakóinak száma (péld.: Bokor, Csitár) Ismét van olyan község, ahol a történelmi rész szorult háttérbe, míg a jelen rajza élénk (péld. Cserháthaláp, Bocsárlapujtő). Néhány község (Alsósáp, Felső-sáp, Bakó) egészen kimaradt. A legtöbb községről szóló ismertetés írója ismeretlen (De sehol egy excusáló megjegyzés, esetleg utalás egy később megjelenő pótkötetre). Ahol az író meg van nevezve, ott az írás színesebb, elevenebb, mint Keszeg, Pencz, Vanyarcz. Ki kell emelni Noszky s Molnár cikkét s még néhány komolyabb írást a banális együttesből.

Számomra egy nagy meglepetés! is hozott a sok bosszankodáson kívül ez a „mű”. Karancsaljáról szóló leírásnál az áll, hogy írta: Petróczy Gyula. Ki kell

jelentem, hogy ez valótlan állítása a könyvnek. Én Karancsaljáról, de más községről sem írtam semmit. Való, hogy a nyáron felkértek arra, hogy Karancsalja, Karancsberény, Karancskesz és Bocsárlapujtő községek monográfiáját írjam meg. El is vállaltam, de mikor hosszabb határidőt kértem a kézirat beadására s némi tiszteletdíjat, akkor sajnálatukra nem állott módjukban kéziratomra várni, mire a kiadó céggel minden érintkezést megszakítottam.

E tény dacára volt bátorsága a kiadó- vagy szerkesztőbizottságnak valótlannal engemet a cikkírők sorában feltüntetni. Jellemző ez az eljárás a kiadó vállalatnál divó morálra!

Végiglapozva a könyvet, a sok szármalmas lehangoló vékonyka monográfiái rész után utolsó vigasztalásnak marad a „személyi adattár”. Ebbe belemerülve aztán felidül az ember s egészen elfelejti — hála Isten — hogy monográfiát lapozgatott. A „Szinházi Élet” pletyka levegője csapja meg egyszerre a gyanútlan. Ennyi semmi, ennyi könnyűség után még egy utolsó pehelykönnyűség igazán csak az „összhang” javára válik. (Nem a benne szereplő sok, akaratán kívül odakerült urra gondolok). Most aztán világos, hogy legközelebb lelkismeretlen üzlet sugalmazta ezt a kályha számára „hézag”-pótló silányságot.

Dühösen vágom össze a bőrkötéses semmit s hozzáfogok lázasan kutatni a törvénykönyvekben. Hátha akad valahol eltévedve egy paragrafus, mely megment e hallatlan drága s mélységesen üres könyvtől.

Talán találok valamit!...

Petróczy Gyula.

20 esztendei hadifogság után újra itthon.

Miklós János a volt losonci 25. gy. e. káplárja 1915. márciusában a Kárpátokban orosz fogságba esett. Szibériai fogolytáborokban élt, ahonnan 1923-ig több ízben szökést kísérelt meg több fogolytársával, de mindég elfogták s még messzebb vitték minden kulturhelytől. 1923-tól többször irt haza, de csak 1927-ben kapott választ. A honvágy gyötörte, de pénzhiány hazajönni nem tudott. 1923-ban megnősült. A napokban ért haza, ahol rokonai és 84 éves öreg anyja várták szívesorogva. — 24 éves volt, amikor 20 évvel ezelőtt egy véres éjszakán a deli fiatal káplárt elnyelte az orosz moloch, most őszbe borult, kopaszodó fejjel, töredező magyar szóval és egy kedves arcu 10 éves orosz fiuval tért vissza a megcsontított hazába.

A fogságból két, szintén fogoly tót emberrel jött hazafelé, akik panaszokba beszéltek el neki, hogy a felvidéket csehek kapták, de a tótok nemsokára visszaternek az anyaországhoz, mert ők nem fogják sokáig túrni maguk fölött a háború árulóinak uralmát.

Az orosz határtól pénz nélkül jött, mert a szovjet-rubelt senki sem váltotta be neki s azt visszaküldte feleségének és 7 éves kisleányának Oroszországba, akiket igyekezni fog mielőbb az orosz pokolból idehozatni, mert „ha már szenvedni kell”, hát szenvedjünk itt, ahol az Istenünk, hitünknek senki sem bántja.” Az orosz nép ébínségéről és a terrorról hihetetlen dolgokat mond el s mi borzongva ismerünk rá a „kis izleltőre” amit Kun Béla és véreskezű társainak 3 hónapos uralma nekünk jutaltott.

Meghatódva beszél a szeretetteljes fogadtatásról, amelyet a magyar hazában mindenki részéről tapasztalt s amikor azt kérdezzük tőle, hogy most mihez kezd, bizakodó hangon mondja, hogy az acélgyárból vonult be s most felkereste Fabini Henrik gyárigazgató urat, akinek szeméből szájalom és meleg szeretet sugárzott ki s bár felvételére vonatkozólag nem tett ígéretet, érzi, hogy sokat szenvedett életének végső állomásához érkezett, amikor az acélgyár barátságos irodáinak melegsívű uraira bízta sorsát.

Amint a szűkzavú s anyanyelvét akadozva beszélő, megviselt magyart nézük, mintha virágos vonatok daloló magyarjainak hangfoszlányai ütnék meg fülünket, majd mintha a világ négy tája felől a magyar katona dicsőségétől visszhangoznék a föld, aztán jön egy őszirózsás lázadás rémképe, majd örült marxi teóriák frázisai között a magyar halálhör-

gés s a kegyelemdőfésnek szánt trianoni temetés, melyet azonban az idő gyógyítgat s mintha a gyűlölet által elvakult világ ébredése és közeli hajnalhasadása világítgatná a lelkeket s a feltámadás ígéretével telítene meg a magyar levegőt! Adja Isten, hogy mielőbb megérjük!

VERSEK

Haldokló lány.

A nagy szobában néma csend tanyáz, A fehér kis ágyban most az ur a láb. Mindenki szomorúan, remegve néz, Csendben mozdul a paplanon a kéz. A pajkos ajk most néma, nem örül, Csillógó könnyek pihennek a szeme körül. A teste megmozdul... a kintől kék-eres, Halottfehéren arca hűs hejyet keres. Szétbomlik haja, lassan pihog a mell, Az Anya most doktorért fut el. Az Apa ideges... csendes minden beszéd, A Nagymama zokogva tördeli kezét. Ó jó Istenem... edes Szűz Anyám... Add, hogy ne haljon meg az én kis unokám! És összetett kezekkel... félig halál, Reszketve... sírva az ágyára hull. Megjön az orvos és lemondón int nekik, Könnyekkel telnek meg árva szemek: Tétován állnak... vitalkoznak a kis he- [teg felől, Közben a Nagymama mellett — egy Élet [összedől]

Imakönyvem.

Fekete kötésű régi imakönyvem, Ott fekszik szobámnak öreg könyves [polcán, Megviselt, kopottas, lapjai kijárnak, S itt-ott pecsétet is hagyott rajta Könnyező szemű gyermekorcám.

Benne megtalálom azt a sok kedves nevet, Akikért inádkozni szoktam sok téli estén, Egész napi gondok, robotos munka után, Az Istent áhitattal-csendes szobámban [felkeresvén.

Foszlányos lapok, avult betűk, képek, Közöttük elhervadt rég lepréslt rózsza, Sötétzöld leveles, Remegő ujjakkal egy imádságos ember, Közletek sokszor habrálgat... keres.

Sokszor bevisz téged idegen templomokba Idegen oltárok előtt sokszor könnye hull, S ilyenkor kedveseitől messze... messze [esvén,

Nem érzi magát árván... hajléktalanul.

Tele van titokkal... emlékekkel, Magában száz fájó sebet, bánatot rejteget, S ki hinné, hogy egy csendes-mosolygó [kis költő,

Sirni is szokott egy régi imakönyv felett.

Vitanoszy László.

JANUÁRI ÚJDONSÁG

404

344

4+2 MINDEN HULLÁMHOSSZRA AZ ÚJ SUPER SZERIÁNBÓL 3+2

ORION RADIO

Csakis Schwartz Jenő rádiókereskedőnél kapható.

SALGÓTARJÁN.

Nyilatkozat.

A most megjelent „Nógrád és Hont vármegye” címet viselő monográfiának munkatársai sorában az én nevem is fel van sorolva úgy, mint Karancsalja község monográfiájának írója. Ki kell jelentenem, hogy a mű szerkesztésében nem vettem részt, Karancsalja történetét nem én írtam meg. Nevemnek ilyen értelemben való kiírásáért a fentnevezett mű kiadó-vállalatát felelősségre fogom vonni.

Karancskesz, 1935. január 16.

Petróczy Gyula.

Egy biztos tip. Fejfájás ellen hatásos az Aspirin! De tudja-e, hogy igen jó hatása más esetekben is? Erősíti a szervezetet a meghűléses megbetegedés elleni védekezésben és megúntatja a reumatikus fájdalmakat. Hogy azonban csalódás ne érje, kérje mindig az eredeti csomagolást a Bayer kerezzel.

A Katolikus Népszövetség Temekezési Segítőpénztárának egyik csoportja városunkban megkezdte a toborzást. Egy heti munka után nem számított eredményt értek el. Felhívjuk ezenel is a salgótarjáni katolikus társadalom figyelmét a fenti segítőpénztár előnyös feltételeire és kérjük, hogy a két év óta életre kelt segítőpénztár városunkban toborzó csoportjának munkáját minél eredményesebbé tenni szíveskedjenek.

Nádray Mihály csoportvezető.

Az Oltáregylet kultur estélyére a jótékony célra felülfizettek: Buczkó Gábor 10 P, Szentmiklósy Nándor állomásparancsnok alezredes 3 P, vitéz Bagóssy István alezredes zászlóalj parancsnok 5 P, Tötössy Aladár alezredes határőr parancsnok 5 P, vitéz Berthy János alezredes 5 P, Fabini Henrik gyárigazgató 10 P, Liptay Jenőné 5 P, Dr. Csengődy Lajos 2 P, Kiss Lajos közjegyző 10 P, Szenté László gyárigazgató 20 P, Szilárdy István földbirtokos 10 P, Róth Flóris főtanácsos 30 P, Berczy Sándor tanácsos 10 P, Schreiner Jenő főgondnok 5 P, Moticska Nándor h. igazgató 10 P, Dr. Förster Kálmán polgármester 10 P, Dr. Szabó Lajos reálgimn. igazgató 5 P. **Kiadó** külön bejárattal 1 vagy 2 szoba, előszobával, esetleg ellátással. Cim a kiadóban.

Jó házból való fiúk nyomdász és könyvkötő tanulónak a Végh-nyomdába felvételt nek!

HIRDESSÜNK

A Munka

politikai hetilapban

SZÉNSZÜKSÉGLÉTÉT

jutányosan és a legmegfelelőbb szemnagyságban szerezheti be:

Salgótarjáni

Kőszénbánya r. t.

nógrádi bányaműveinél

ahol a leggondosabb válogatással és osztályozással állítják elő az elsőrendű **DARABOS, KOCKA, DIÓ, borsó és aprószenet, ugy-szintén a magas kalóriájú Salgó-brikettet, mely a leg-ideálisabb tüzelőanyag, mert nem kormoz, nem füstöl és nem kellemetlen szagú.** Aki a magyar szénbányák termékeit vásárolja, hazafiasan cselekszik, mert a magyar bányamunkások megélhetését segíti elő.

Eladó a Fő utca 152. szám alatti 4 szoba, 3 konyhából álló ház, pince és mellék épületekkel együtt. Bővebbet „A Munka” nyomdában.

A MOVE Salgótarjáni Lövészegylet Tornászakszaksztálya f. hó 20-án, vasárnap d. u. fél 6 órai kezdettel az Acélgári iskola tornatermében, a zagyvapálfalvai, a polgáriskolai, valamint a reálgimnáziumi tornászok közreműködésével tornabemutatót rendez. Bemutatásra kerülnek sporttorna gyakorlatok korlátlan, nyugtón, gyűrűhintán, lovon, műszabadgyakorlatok, hölgybuzogány és szabadgyakorlatok. Belépődíj nincs, műsor megváltása kötelező személyenként 50 fillér, diákok, katonák, leventék és cserkészeknek 20 fillér. A nemes célra való tekintettel az Egyesület kéri a sportpártoló közönség szíves támogatását. Felülfizetések tornaszerek pótlására köszönettel fogadjatnak és hírlapilag nyugtáztatnak.

Salgótarján megyei város polgármesteri hivatalától.

7510/1934.

Pályázati hirdetés.

Néhai Löwinger Rezső községi orvos 1200 pengős alapítványának évi kamataira pályázatot hirdet. Pályázhat minden salgótarjáni szegény. A pályázatot írásban, vagy szóban február 10-ig nálam lehet benyújtani.

Salgótarján, 1935. január 4.

A polgármester helyett
Dr. Figus Béla
főjegyző.

A m. kir. pénzügyminisztérium 69.000/VII. a. 1934. számú rendelete a köztartozások kiegészítésére lefoglalható követeléseknek, illetve a kincstárt és a helyhatóságokat illető visszatartási jognak az érvényesítése tekintetében, továbbá köztartozások miatt árverés alá kerülő ingatlanoknak árverés hatályával bírói uton magánkézből való értékesítése, valamint a köztartozások biztosítására be-

jegyzett jelzálogjog ranghelyének fenntartása és végül az ingatlant terhelő törvényes elsőbbségei bírói köztartozások sorozása tekintetében a 16.400 és 14.000/1933. M. E. sz. rendeletekben foglalt jogszabályokkal a közadók kezeléséről szóló 1927. évi 600. P. M. sz. hivatalos összeállítást kiegészítette és módosította. Bővebb felvilágosítás a városi adóhivatalban szerezhető.

Balassagyarmat, 1935. január 15.
dr. Kovács s. k.
p. ü. igazgató.

KÖZGAZDASÁG

Kedvezőbb a gazdaságok bevétele, mint egy évvel ezelőtt.

Az Országos Mezőgazdasági Üzemi Intézet kimutatása szerint a gazdaságok bevételei az aratási időszakban kedvezőbben alakultak, mint egy évvel ezelőtt, jóllehet az 1933. évi rekordterméssel szemben 1934-ben a termés általában közepes volt. A Mezőgazdasági Üzemi Intézet megállapítja, hogy az 1934. év harmadik negyedében — tehát az új gazdasági év elején — a gazdaságok pénzbevétele — a dunántúli nagyüzemeket kivéve, — mindegyik birtoktípusnál emelkedett. Természetesen a kiadások is emelkedtek, amiből arra lehet következtetni, hogy a gazdák igyekeztek a gabonatermelés mellett más gazdasággal is behatóbban foglalkozni.

A dunántúli kisüzemek bevétele nagyrészt tejtermelésből és vágómarhákból emelkedett lényegesen. Ehhez hozzájárul a hizósértésből és a korai csemege eladásából származó jövedelem-többlet. A kiadások emelkedése napszám-ból, az erőtakaromány beszerzéséből, az ígás és haszonállat pótlásából adódott, adóra és haszonbérre szintén többet fizettek a gazdák.

Az alföldi kisüzemknél a jövedelemnövekedés nagyrészt buzából, kerti terményekből és kenderből származik. Sok gazda a kerti termények szántóföldi termelésével is foglalkozik. A kiadások emelkedése ennél a birtokcsoportnál is

érezhető, az adószolgáltatás szintén emelkedett.

A dunántúli nagyüzemek bevétele csökkent; ennek elsősorban az az oka, hogy a gyengébb termés miatt nem adták el a feleslegeket, hanem azok értékesítésével vártak és így az évi átlag itt is kedvezőbben fog alakulni.

Az alföldi nagyüzemek gabonafélékből szintén kevesebbet vittek piacra és csak roszból volt számított bevétel. A gabonafélékből és az állattenyésztésből származó bevételecsökkenést a borból és a gyümölcsből, főleg pedig a dinnyéből származó bevétel pótolta, úgy, hogy valamivel több bevétel mutatkozik, mint az előző évben.

Általában megállapítható, hogy amíg az 1933. év harmadik negyedében a gazdasági kiadás katasztrális holdankint 138 pengővel volt több a bevételnél, addig 1934. harmadik negyedében a bevétel 1.87 pengővel haladta meg a kiadásokat. Figyelemre méltó, hogy a gazdák magánkiadásokra katasztrális holdankint 1.04 pengővel kevesebbet költöttek, mint az előző évben, tehát igényeiket lecsorították, bár kétségtelen, hogy a szükségleti cikkek némi árcsökkenése is mutatkozik a kisebb kiadásokban.

A tagosítás reformjai.

A kormány gazdasági reformjavaslatai közül a legfontosabb az új tagosítási javaslat. Tagosítási törvényünk ugyan van, de ennek alapján 1908 óta mindössze nyolcvannyalc községben sikerült a tagosítást összesen 250.000 holdnyi területen végrehajtani. A tagosítás lebonyolítását hátráltatta az, hogy annak költségeit nagyobb százalékban, az érdekelt birtokosoknak kellett viselniük és erre a mezőgazdaság mai helyzetében a gazdák zönségnek nem volt lehetősége. Különösen sürgős volna pedig a tagosítás az Alföldön és a Dunántul egyes részein, ahol most a kormány összesen 1861 községben, mintegy két millió holdnyi területen kívánja végrehajtani a tagosítást. Husz százalékos többletet jelent a terményekben a tagosítás végrehajtása, aminek értékét odavetölges számítással 20 millió pengőre lehet tenni.

A tagosítás pénzügyi lebonyolítását a kormány úgy igyekszik megoldani, hogy a szükséges egymillió pengőre a költségvetésen kívül igyekszik fedezetet találni. Az állam a költségeket hitelezés formájában nyújtana a gazdáknak, akik nyolctíz éves törlesztéses kölcsön formájában vennék azt igénybe. Arra lehet számítani, hogy a javaslatot rövidesen benyújtják.

Előkészületben vannak még a következő gazdasági vonatkozású javaslatok: az építésügyi törvényjavaslat, amely modernizálja az építésügyi szabályzatot és lehetővé teszi az olyan építési megoldásokat, amelyek Magyarországon eddig tilalmakba ütköztek; ezután az utügyi reform, amely egy kézben összpontosítja az egész útkérdést és 6000 kilométeres nem állami utat vesz állami kezelésbe, természetesen gondoskodva az utak korszerű újjáépítéséről.

Gazdaságiközzeledés Olaszország és Franciaország között.

A politikai tárgyalások mellett Rómában legutóbb gazdasági és pénzügyi tárgyalások is folytak. Azóta megérkezett a hír a tárgyalások eredményéről is. Elhatározták, hogy az olasz-francia gazdasági megállapodás kiegészítéseképpen kereskedelmi szerződést kötnek, az olasz-francia kereskedelmi szerződés aláírása legközelebb Párisban fog megtörténni. Kevésbé tisztán lehet látni a pénzügyi tárgyalások eredményét. Egyes jelentések szerint a francia Bank nagyszegű hitelt nyújt az olasz állambanknak; először egymilliárd frankot, később fokozatosan három milliárd frankot hiteleznek a franciák s ezáltal lehetővé teszik, hogy az olasz piac új tőkéhez jusson. Más jelentések szerint a pénzügyi segítségnek az lesz a formája, hogy megengedik az olasz értékpapírok jegyzését az összes francia tőzsdéken. A francia bankok ily módon nagy mennyiségben vásárolhatnak majd olasz papírokat, aminek az lesz az eredménye, hogy Olaszország devizaállománya lényegesen megnövekszik s a lira árfolyamának értékállandósága biztosítva lesz. Mindenesetre idők jele, hogy Franciaország hatalmas pénzfórrásait már nem a kisantant-államok, hanem Olaszország rendelkezésére bocsátja.